

Regeringens proposition

1990/91:26

om ändring i lagen (1980:1102) om
handelsbolag och enkla bolag

Prop.
1990/91:26

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 27 september 1990.

På regeringens vägnar

Odd Engström

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till 1980 års lag om handelsbolag och enkla bolag förlängs med ytterligare två år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt äldre lag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1992 skall bedömas enligt 1895 års lag om handelsbolag och enkla bolag.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom föreskrivs att punkt 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4.¹ Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall in- till utgången av år 1990 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1991 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Föreslagen lydelse

4. Fråga huruvida handelsbolag eller enkelt bolag föreligger skall in- till utgången av år 1992 bedömas enligt äldre lag. Enkelt bolag, som från och med den 1 januari 1993 blir handelsbolag, skall ansöka om registrering före nämnda dag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

¹ Senaste lydelse 1989:914.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 1990

Närvarande: statsrådet Engström, ordförande och statsråden Göransson, Gradin, Hellström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Freivalds

Proposition om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

1 Inledning

Lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) trädde i kraft den 1 juli 1981. Genom den upphävdes lagen (1895:64 s.1) om handelsbolag och enkla bolag. I princip gäller den nya lagen även för bolag som bildats enligt äldre rätt.

HBL innehåller en ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. Ändringen innebär att användningsområdet för enkla bolag har begränsats jämfört med vad som gällde tidigare. Beträffande bolag som bildats enligt äldre rätt gäller emellertid enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till HBL en särskild övergångsregel för gränsdragningen. Regeln innebär i sin ursprungliga lydelse att frågan om ett handelsbolag eller ett enkelt bolag förelåg skulle intill utgången av år 1985 bedömas enligt den äldre lagen. Övergångstiden har sedermera förlängts intill utgången av år 1990.

I betänkandet (SOU 1989:34) Reformerad företagsbeskattning har utredningen om reformerad företagsbeskattning föreslagit ändrade bestämmelser för beskattning av handelsbolag. Betänkandet innehåller även ett förslag till ändrad gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag. I propositionen (1989/90:110) om reformerad inkomst- och företagsbeskattning har chefen för finansdepartementet angivit att frågan om beskattning av handelsbolag skall utredas vidare.

2 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna till lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) förlängs med ytterligare två år. Ändringen innebär att frågan om ett bolag som bildats enligt lagen (1895:64 s.1) om handelsbolag och enkla bolag är att betrakta som ett handelsbolag eller ett enkelt bolag intill utgången av år 1992 skall bedömas enligt 1895 års lag.

Skälen för mitt förslag: Den nya gränsdragning mellan handelsbolag och enkla bolag som infördes med HBL innebär i princip att ett handelsbolag föreligger så snart en näringsverksamhet utövas i bolagsform. Enligt en övergångsbestämmelse till lagen skulle emellertid denna nya gränsdragning under en övergångstid inte tillämpas beträffande bolag som bildats före ikraftträdandet. Skälet för detta var att vissa skattemässiga olägenheter kan uppkomma i enskilda fall, om en verksamhet som har anpassats efter de skatteregler som gäller för ett enkelt bolag i fortsättningen skall anses utövad i handelsbolag (se prop. 1979/80: 143 s. 38).

Övergångstiden enligt punkten 4 övergångsbestämmelserna har därefter vid ett antal tillfällen förlängts ytterligare (se prop. 1984/85:99, 1987/88: 27 och 1989/90: 8).

Då övergångstiden senast förlängdes skedde detta främst därför att det ansågs lämpligt att avvakta ett ställningstagande till det tidigare nämnda förslaget från utredningen om reformerad företagsbeskattning om bl. a. en ändrad definition av handelsbolagen (se SOU 1989: 34). Utredningens förslag innebär att ett handelsbolag skall anses föreligga först sedan bolaget registrerats i handelsregistret. Av betydelse är även utredningens överväganden avseende beskattning av enskild näringsverksamhet som bl. a. innefattar ett alternativ som förutsätter att en fysisk person ges möjlighet att ensam bilda och driva handelsbolag (se prop. 1989/90: 8).

Mot bakgrund av utredningens överväganden i fråga om beskattning av enskild näringsverksamhet lades i oktober 1989 fram en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria med ett förslag till en utvidgning av handelsbolagens användningsområde så att en fysisk person ensam kan bilda och driva handelsbolag, s. k. enmanshandelsbolag. I propositionen (1989/90: 110) om reformerad inkomst- och företagsbeskattning uttalade emellertid chefen för finansdepartementet att frågorna om beskattning av handelsbolag och enskild näringsverksamhet inte hade belysts fullständigt och att de förslag som har lämnats inte kunde ligga till grund för ett ställningstagande beträffande utformningen av beskattningsregler för handelsbolag och enskild näringsverksamhet. I propositionen uttalades att de båda frågorna gemensamt skulle utredas vidare.

I avvaktan på att utredningsarbetet slutförs och att ett ställningstagande sker till de förslag som arbetet resulterar i bör övergångstiden avseende gränsdragningen mellan äldre handelsbolag och enkla bolag förlängas med ytterligare två år.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu anförst har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

I denna fråga har jag samrått med chefen för finansdepartementet.

Frågan är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

